

En la memòria de...

...Jaime Linares Sanchis

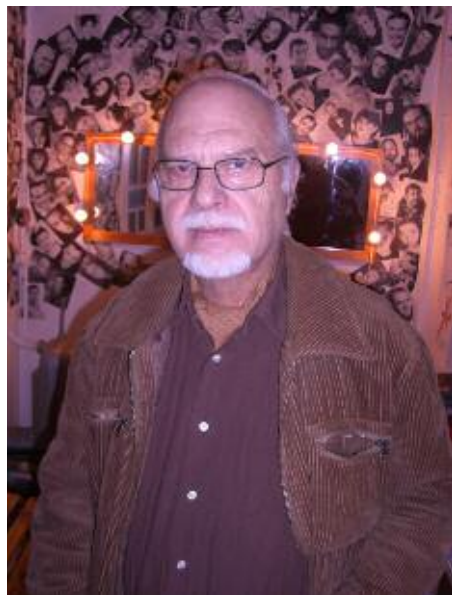
En aquesta nova secció volem donar veu als actors i actrius de major edat amb la intenció de prendre consciència d'on venim

“Pel meu primer bolo em pagaren 5 pessetes”

Per Rubén García

Com van ser els teus començaments?

Jo era molt jove i m'agradava ja el teatre però en aquell moment no tenia diners per anar-hi. Per aquesta raó, anava a fer la claca encara que eixa figura ja s'ha perdut. La claca era un conjunt de 15, 20 o 30 persones que anaven al teatre gratuïtament per aplaudir els actors i l'autor. Cadascú estava assegut en un punt estratègic del teatre i quan el cap de la claca aplaudia, ho fèiem també la resta i tot el públic arrancava

a aplaudir. Això es feia perquè les companyies volien que l'espectacle que portaven tinguera èxit. Ara bé, el primer que vaig fer al teatre va ser a la parròquia del meu barri, al Carme. El retor va organitzar un grup de teatre. El primer que férem va ser un betlem pel Nadal i a partir d'ací creàrem una companyia entre gent del barri. També tenia altres aficions com l'esport, però al 17 o 18 anys em vaig inclinar pel teatre i va ser com un verí. També cal dir que la situació teatral a València no era com ara. No existien companyies com les actuals, el teatre l'organitzaven les societats recreatives com el Centre Cultural Russafa o el Teatre de la Casa dels Obrers, avui el Talia, i en cada lloc existia una companyia titular. Com anècdota recorde que al primer bolo que vaig fer em pagaren 5 pessetes allà per l'any 58-59. Després vaig estar apartat del món del teatre uns anys; d'una banda perquè haguí de fer el servei militar i; per altra, perquè vaig conèixer la meua dona i tinguérem família.

Per tant, t'has dedicat al teatre de forma professional?

La veritat és que jo he tingut la meua feia i m'ha anat bé, mai he tingut la necessitat d'anar a estirar jaquetes per a demanar feina. Tot el que vaig fer en aquell moment va ser amateur. Si et pagaven per alguna obra rebies sis o set pessetes per a berenar o sopar. Això sí, vaig tindre la possibilitat de treballar de forma professional després. La primera volta va ser quan l'actriu Pastora Peña vingué a València al Teatre Apolo. La seua companyia buscava galants per als seus espectacles. Però finalment diguí que no a la seua oferta perquè en aquell moment havia mort mon pare i em vaig quedar amb el seu taller de pròtesi dental i, per tant, el més important era traure endavant la família. Com jo tenia un treball i estava bé econòmicament no em feia falta haver de buscar més ingressos per un altre lloc. Anys després, quan estava a la companyia titular de l'actual Talia, vingué Arturo Fernández al Teatre Principal però es posà malalt el seu segon actor per la qual cosa no podia actuar. Aleshores, el representant d'Arturo Fernández vingué al Talia a buscar un substitut. Però de la mateixa manera també diguí que no. Com anava a embarcar-me jo en una gira quan tenia una dona i dos fills a casa? Per a mi la família sempre ha sigut el primer. Però vaig fer molt de teatre, sobretot entre 1972 i 1982 que vaig estar a la companyia del Talia. Durant eixos anys recorreguérem tota la Comunitat Valenciana, des de Vinaròs a Oriola. En eixe moment cobrava per les actuacions però no es podia viure del teatre. El vestuari el duïen els propis actors, per tant, el que et pagaven per les obres l'utilitzaves per a comprar-te una altra camisa o unes altres sabates i no eixir dos diumenges seguits amb la mateixa roba. Dic dos diumenges seguits perquè abans es representaven obres diferents més a sovint i no volies eixir sempre amb la mateixa indumentària. També he de recordar que si féiem més obres diferents era per la figura de l'apuntador, que actualment ha desaparegut. La cosa va canviar durant els anys setanta férem, una gran quantitat de bolsos, sobretot durant l'estiu, i ja et pagaven 2.000 o 3.000 pessetes per actuació.

Però a banda de teatre també has fet cinema i televisió...

La primera pel·lícula que vaig fer va ser "Con el culo al aire", del director Carles Mira a l'any 1985. També he fet televisió, per exemple recorde la sèrie "Benifotrem" dirigida per Toni Canet per a Canal 9. També he fet molta publicitat i alguns curtmetratges, sobretot d'estudiants.

Quin mitjà t'agrada més: televisió, cinema o teatre?

Sens dubte el teatre. És més proper al públic, més humà. El cinema em cansa, s'ha de repetir moltes vegades. Quan tu creus que ho has fet bé, es que faltava llum i hem de tornar a repetir; quan no passa això és que el teu company s'ha enganxat o tu mateix t'enganyes... Al final, després de repetir tant, crec que es perd la naturalitat.

Quins personatges destacaries en la teua trajectòria?

Jo he estat influenciat per dos actors valencians des del punt de vista dramàtic i seriós. Per una banda, el gran actor valencià Rafael Ribelles i, per altra, Ismael Merlo. Ara bé, també m'agradaven molt dos actors còmics com Paco Martínez Soria i Antonio Garisa. Son els quatre actors que jo sempre he tingut al cap i en els que m'he fixat per a fer teatre. També m'agradaven altres com ara Irene López de Heredia, Pastora Peña o Marisa

Caballero. Quant als personatges n'he fet molts. I he passat per molts papers diferents. Quan era jove feia de galà, però ara sóc l'home major de l'obra. Un personatge que m'agrada molt és una de les últimes representacions que he fet de teatre, va ser el personatge del tio José en la sarsuela "La dolorosa".

Conta'ns alguna anècdota

Una vegada, fent la comèdia "Los huevos de la avestruz", durant tota l'obra es parla del meu fill però no eixia en escena, tot era parlar d'ell però sense eixir. Al final de l'obra jo em quedava al mig de l'escenari i havia de dir: "Sal hijo mio que tu padre te abraza". I en eixe moment es corria el teló. Vaig dir la frase tres o quatre vegades i el teló no es movia i a final vaig dir "A fer punyetes!" i vaig tancar directament jo el teló.

Com creus que ha canviat l'ofici de l'actor al llarg d'aquests anys?

Abans les coses eren diferents. Per exemple, el primer actor era actor i director de l'espectacle i era ell qui es jugava els diners. Actualment quasi tot està subvencionat pels governs. Abans no existia una seguretat social per a l'actor; tot era a l'aventura, per això també la meua por a deixar-ho tot pel teatre. I deixar-ho tot pel teatre volia dir anar a Madrid o a Barcelona. Tal volta és que jo estic ja antiquat, però veig que s'ha perdut la *prestancia* en la veu. Avui en dia tot és més pla, més monòton. En quant a l'ofici crec que es va professionalitzar definitivament ara fa 20 anys, quan aparegué Televisió Valenciana. Actualment hi ha actors i actrius que poden viure només d'aquesta professió però abans, com he dit adés, o anaves a Madrid a Barcelona o no podies viure d'açò.

Com veus el panorama actual valencià?

Després del que jo he viscut el panorama el veig bé. Per exemple, el meu fill pot viure de la seua professió i crec que jo ho haguera pogut fer. Ara és quan està despuntant tot ací, hi ha molta joventut que es dedica al teatre i, a més a més, amb qualitat. Per exemple, ara pots veure series de Telecinco o Antena 3 i veus cares d'actor i actrius valencians.

